

Patiëntenrechten en kinderen

Informatie
voor patiënten

Wanneer uw kind in CWZ wordt behandeld, vertrouwt u de zorg voor uw kind toe aan een arts of een andere deskundige. Kinderen worden in CWZ zoveel mogelijk betrokken bij zaken die hen aangaan. Net als volwassenen hebben kinderen patiëntenrechten. Kinderen zijn minderjarig en staan onder gezag. Wat betekent dat? Heeft dat ook betekenis voor hun rechten als patiënt? Mag een kind zonder medeweten van de ouders naar de dokter? Mogen de ouders bij de behandeling van hun kind zijn?

De Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (WGBO) regelt de relatie tussen de patiënt en de zorgverlener.

Patiëntenrechten van kinderen zijn ook vastgelegd in deze wet. De wet onderscheidt drie leeftijdsgroepen: kinderen tot twaalf jaar, kinderen van twaalf tot zestien jaar en jongeren vanaf zestien jaar. Voor iedere groep gelden aparte regels.

Deze brochure geeft een beschrijving van de belangrijkste patiëntenrechten per leeftijdsgroep.

Ouderlijk gezag

Bij minderjarigen is aandacht nodig voor de vraag wie het gezag heeft over het kind. Dit is van belang voor zeggenschap bij diagnostiek en behandeling, bij het verstrekken van informatie en bij bezoek. CWZ gaat er vanuit dat beide ouders het gezag hebben over het kind. Is dit niet het geval, geef dit dan bij de opname van uw kind door aan de verpleegkundige.

Kinderen tot 12 jaar

Het recht op informatie

Zowel het kind als de ouders hebben recht op informatie. Het kind krijgt een duidelijke uitleg, op een voor hem of haar begrijpelijke manier. Dan weet hij wat er gaat gebeuren en kan hij beter meewerken aan een behandeling. De ouders krijgen volledige informatie. De zorgverlener is verplicht aan de ouders uitleg te geven over de ziekte van het kind, over de verschillende mogelijkheden van onderzoek en behandeling en over de voor- en nadelen die hieraan verbonden zijn.

Deze informatie hebben de ouders nodig om toestemming voor een bepaalde behandeling te kunnen geven. Uiteindelijk beslissen de ouders of het kind wel of niet behandeld wordt.

Toestemming voor de behandeling

De ouders moeten toestemming geven voor onderzoek en behandeling van hun kind. Zij zullen de mening van hun kind bij hun besluit betrekken. Ook de zorgverlener wil weten wat het kind zelf zegt. Bij uitzondering mag de zorgverlener de mening van het kind volgen, als ook hij dat het beste vindt. Wanneer de zorgverlener meent dat het besluit van de ouders tegen het belang van het kind ingaat, hoeft hij dat niet uit te voeren. Hij zal de ouders op andere gedachten proberen te brengen.

In acute situaties mag de zorgverlener handelen zonder toestemming van de ouders. Dat wil zeggen dat hij direct moet ingrijpen om nadelige gevolgen voor het kind te voorkomen.

Toestemming weigeren

De ouders kunnen een bepaalde medische behandeling weigeren, bijvoorbeeld een bloedtransfusie. Soms komt een kind door een weigering van de ouders in gevaar. De zorgverlener mag dan niet zelf besluiten toch te behandelen. In zo'n geval kan de zorgverlener een maatregel van de kinderbescherming aanvragen, waardoor de ouders tijdelijk beperkt worden in het ouderlijk gezag. Het kind mag niet zelf een behandeling weigeren die de ouders en de zorgverlener noodzakelijk vinden.

Alleen bij uitzondering zal de zorgverlener een weigering van een kind volgen. Hij kan dat doen, als hij ervan overtuigd is dat het kind voor zichzelf kan beslissen. Bijvoorbeeld wanneer een kind al langere tijd ernstig ziek is. Een kind kan dan vaak goed overzien hoe belastend een bepaalde behandeling voor hem kan zijn.

Aanwezigheid bij de behandeling

De ouders behartigen de belangen van hun kind. Zij hebben het recht om bij behandelingen, onderzoeken en de voorbereiding op de operatie van hun kind aanwezig te zijn. In veel gevallen zal dat het kind geruststellen. Zij zijn niet verplicht erbij te zijn. Ouders kunnen echter niet aanwezig zijn bij de operatie van hun kind.

Inzage in het medisch dossier

De ouders hebben recht op inzage in het medisch dossier van hun kind. Zij kunnen ook, tegen een vergoeding van kosten, een kopie vragen van het dossier of van een gedeelte daarvan. Ouders kunnen, tijdens de opname van hun kind, de zorgverleners die gegevens hebben vastgelegd, mondeling of schriftelijk vragen de informatie ter inzage te krijgen. De zorgverlener begeleidt de ouders hierbij zo goed mogelijk, tenzij ouders hier bezwaar tegen hebben. Na ontslag uit het ziekenhuis van hun kind, dienen ouders hun verzoek tot inzage schriftelijk te richten aan de behandelend specialist. Wanneer inzage niet in het belang is van het kind, mag de zorgverlener die weigeren. De ouders kunnen dan niet nakijken wat er met hun kind gebeurt.

De zorgverlener mag kinderen onder twaalf jaar niet zelf inzage verlenen. Wel kunnen de ouders het dossier aan hun kind laten lezen. Om een kopie van gegevens te krijgen volgen ouders dezelfde procedure als voor het vragen van inzage. Om vernietiging van vastgelegde gegevens te bewerkstelligen, dienen ouders een schriftelijk goed gemotiveerd verzoek in te dienen bij de hoofdbehandelaar. Ouders kunnen bij het informatiecentrum een exemplaar van het privacy-beleid van CWZ vragen. In dit beleid wordt onder meer beschreven welke gegevens in CWZ zijn vastgelegd.

Kinderen van 12 tot 16 jaar

Het recht op informatie

Zowel het kind zelf als de ouders hebben recht op volledige informatie. De zorgverlener moet de informatie zó geven dat het kind het kan begrijpen.

Toestemming voor behandeling

Zowel het kind als de ouders moeten toestemming geven voor een behandeling. Als één van hen die toestemming weigert, mag in beginsel de behandeling niet plaatsvinden. De zorgverlener zal altijd proberen om allen op één lijn te krijgen.

In acute situaties waarin niet behandelen gevaarlijk is voor het kind, mag de zorgverlener wel zonder toestemming van ouders en kind behandelen.

Het kind wil wel, de ouders niet

Wanneer een kind een bepaalde behandeling wil maar de ouders zijn het er niet mee eens, dan kan die behandeling in principe niet doorgaan. De toestemming van de ouders ontbreekt. Wellicht wil het kind de behandeling per se doorzetten.

De zorgverlener kan dan besluiten om toch de wens van het kind te volgen. Hij zal zich afvragen, in hoeverre hij de behandeling direct moet uitvoeren. Mogelijk kan hij die zonder schade uitstellen, totdat het kind zelfstandig mag beslissen en niet meer de toestemming van de ouders nodig heeft.

Als een behandeling plaatsvindt waarvoor de ouders geen toestemming hebben gegeven, dan moeten zij wel betalen.

Ouders hebben altijd de verplichting de kosten van verzorging en opvoeding van hun kind te dragen.

Het kind wil wel en de ouders mogen het niet weten

Als het kind niet wil dat zijn ouders worden geïnformeerd, kunnen de ouders ook niet hun toestemming geven voor de behandeling. Dan moet de zorgverlener besluiten of hij zal behandelen. Hij zal hem eerst proberen te overtuigen om zijn ouders er toch bij te betrekken. Wil het kind dat echt niet, dan moet de zorgverlener inschatten hoe goed het kind voor zichzelf kan beslissen. Vertrouwt hij het kind daarin, dan zal hij het behandelen zonder de ouders te informeren. Als de ouders niet mogen worden geïnformeerd, kunnen zij ook geen rekening krijgen. Het kind moet de betaling dan zelf regelen. Bijvoorbeeld via zijn ziektekostenverzekering. Niet altijd is dat mogelijk. Dan zal het kind de behandeling zelf moeten betalen, of met de arts een afbetaling moeten regelen.

Het kind wil niet, de ouders wel

Wanneer een kind een behandeling niet wil, kan niemand die afdwingen. Het maakt niet uit of de ouders de behandeling wel wensen. De zorgverlener mag niet behandelen. Hij moet er wel van overtuigd zijn dat het kind de gevolgen van zijn beslissing kan overzien. Wanneer de behandeling noodzakelijk is, zal de zorgverlener met het kind overleggen. Hij zal naar een mogelijkheid moeten zoeken die het kind wel accepteert.

Aanwezigheid bij de behandeling

De ouders mogen bij behandelingen, onderzoeken en de voorbereiding op de operatie van hun kind aanwezig zijn. Misschien vindt het kind dat niet prettig of voelt een zorgverlener aan dat het kind dat niet prettig zal vinden. Het kind kan vragen of de ouders weggaan of de zorgverlener kan het kind apart nemen. Ouders kunnen echter niet aanwezig zijn bij de operatie van hun kind.

Inzage in het medisch dossier

Zowel de ouders als het kind kunnen tijdens de opname van het kind, mondeling of schriftelijk vragen inzage te krijgen in het medisch dossier. Na ontslag uit het ziekenhuis van het kind, dient het verzoek tot inzage schriftelijk te worden gericht aan de behandelend specialist. Het kind kan bezwaar maken tegen inzage door de ouders. Wanneer de zorgverlener het kind in staat acht daarover te beslissen, zal hij de ouders geen inzage verlenen. Het kind kan ook alleen om inzage in zijn dossier vragen.

Ook dat zal de zorgverlener toestaan, als hij het kind verstandig genoeg vindt. Daarbij zal de leeftijd meespelen.

Om een kopie van gegevens te krijgen volgen de ouders en/of kind dezelfde procedure als voor het vragen van inzage.

Om vernietiging van vastgelegde gegevens te bewerkstelligen, dienen de ouders en/of kind een schriftelijk goed gemotiveerd verzoek in te dienen bij de hoofdbehandelaar.

Het kind en/of de ouders kunnen bij het informatiecentrum een exemplaar van het privacy-beleid van CWZ vragen. In dit beleid wordt onder meer beschreven welke gegevens in CWZ zijn vastgelegd.

Geheimhouding

Omdat zowel de ouders als het kind hun toestemming moeten geven voor een behandeling, zijn zij beiden op de hoogte van de situatie van het kind. Een kind kan de zorgverlener verzoeken zijn ouders niet in te lichten. Wanneer de zorgverlener het kind in staat acht daarover een beslissing te nemen, zal hij dit verzoek respecteren.

Jongeren vanaf 16 jaar

Vanaf zestien jaar mogen jongeren zelf beslissingen nemen over hun medische behandeling. Zij hebben dezelfde patiëntenrechten als volwassenen.

Het recht op informatie

Een jongere heeft recht op volledige informatie. De ouders krijgen die informatie niet meer, tenzij de jongere daar uitdrukkelijk toestemming voor geeft.

Toestemming voor de behandeling

Een jongere geeft zelf toestemming voor een behandeling. Toestemming van de ouders is niet meer nodig. Dus ook als de ouders het er niet mee eens zijn, kan de jongere behandeld worden. Een jongere mag een bepaalde behandeling weigeren. Zelfs als die medisch gezien noodzakelijk is en de ouders en zorgverlener die wel verstandig vinden. De zorgverlener dient de mening van de jongere te respecteren.

In acute situaties mag de zorgverlener behandelen zonder dat de jongere zijn toestemming heeft gegeven.

Aanwezigheid bij de behandeling

De ouders mogen niet meer standaard bij behandelingen, onderzoeken en de voorbereiding op de operatie van hun kind zijn. Zij kunnen dat niet afdwingen. Als een jongere het op prijs stelt, mogen ze er uiteraard wel bij zijn. Ouders kunnen echter niet aanwezig zijn bij de operatie van hun kind.

Inzage in het medisch dossier

Een jongere kan tijdens zijn opname zelf mondeling of schriftelijk inzage in zijn medisch dossier vragen. Na ontslag uit het ziekenhuis dient de jongere zijn verzoek tot inzage schriftelijk te richten aan de behandelend specialist. Hij heeft daarvoor geen toestemming van zijn ouders nodig. Hij kan ook een kopie van het dossier of een gedeelte daarvan krijgen.

Daarvoor volgt de jongere dezelfde procedure als voor het vragen van inzage. De ouders hebben geen recht dit dossier in te zien, tenzij hun kind met inzage door zijn ouders instemt. Om vernietiging van vastgestelde gegevens te bewerkstelligen, kan de jongere een schriftelijk goed gemotiveerd verzoek indienen bij de hoofdbehandelaar. De jongere kan bij het informatiecentrum een exemplaar van het privacy-beleid van CWZ vragen. In dit beleid wordt onder meer beschreven welke gegevens in CWZ zijn vastgelegd.

Vrije keuze zorgverlener

Een jongere kan zelf bepalen naar welke zorgverlener hij gaat. Hij is wel aan een aantal praktische beperkingen gebonden. Zo moet de ziektekostenverzekering de kosten vergoeden en moet er plaats zijn in de praktijk van de zorgverlener.

Financiën

Een jongere maakt zelf afspraken met een zorgverlener over een medische behandeling. Dat maakt hem ook verantwoordelijk voor de financiële gevolgen van die afspraken. Vaak is dat geen probleem omdat de ziektekostenverzekering de kosten dekt. Maar soms is een eigen bijdrage verschuldigd of zijn niet alle behandelingen verzekerd. Dan spreekt de verzekeraar in eerste instantie de jongere zelf aan. Kan die niet betalen, dan zijn de ouders verplicht de rekening te voldoen. Hun verplichting om de kosten van verzorging en opvoeding te betalen blijft namelijk bestaan totdat hun kind achttien jaar is.

(Bron voorgaande informatie 'Rechten en plichten': Kinderen, hun ouders en patiëntenrechten. Serie patiëntenrecht, stichting patiënten informatie)

Privacy

De zorgverlener heeft op grond van de WGBO onder meer de plicht om die gegevens over uw kind vast te leggen die nodig zijn voor een goede hulpverlening. Ten aanzien van deze gegevens bestaat een geheimhoudingsplicht.

Dit betekent dat elke CWZ-medewerker die bij de behandeling van uw kind betrokken is, tot geheimhouding verplicht is over alle gegevens waarvan hij beroepshalve kennis neemt. Voor een optimale zorgverlening en ter voorkoming van dubbel onderzoek is het soms zinvol dat de zorgverlener kennis neemt van gegevens die al eerder in CWZ over uw kind zijn vastgelegd. Als zo'n situatie zich voordoet, dan worden gegevens tussen zorgverleners uitgewisseld.

Heeft u echter bezwaren tegen het uitwisselen van gegevens tussen CWZ-zorgverleners onderling of tussen CWZ en professionals die werken in het medisch diagnostisch centrum (MDC) Sanamed in Sanadome, dan kunt u dit bespreken met degene die uw kind behandelt. U kunt zich hiervoor ook schriftelijk wenden tot het secretariaat van de afdeling juridische zaken van CWZ.

Sommige gevoelige gegevens worden alleen uitgewisseld als u daarvoor uitdrukkelijk toestemming geeft. Voorbeelden van dergelijke gegevens zijn psychiatrische en psychologische gegevens. Het ziekenhuis is wettelijk verplicht de kwaliteit van zorg systematisch te bewaken en te verbeteren. Dit kan alleen wanneer het ziekenhuis daar onderzoek naar doet. Bij dat onderzoek gebruikt het ziekenhuis geanonimiseerde gegevens van patiënten.

Zoals de meeste ziekenhuizen geeft CWZ ook gegevens door aan instanties die deze landelijk bewerken. Enkele voorbeelden zijn: de landelijke medische registratie (LMR); de kankerregistratie; het letsel informatiesysteem (LIS) en de verloskundige registratie. Deze gegevens zijn ontdaan van persoonlijke informatie zoals naam en adres. Als één van deze instanties vervolgonderzoek wil doen, wordt u door CWZ benaderd. Wij verstrekken persoonlijke gegevens niet aan deze instanties zonder toestemming van u. De regels over het gebruik van deze gegevens staan in een reglement. Op het informatiecentrum liggen folders of reglementen (bijvoorbeeld van de kankerregistratie) ter inzage.

Medisch-wetenschappelijk onderzoek

In CWZ wordt, naast de gewone behandelingen, ook wetenschappelijk onderzoek bij patiënten verricht. Wetenschappelijk onderzoek vindt plaats om meer kennis en inzicht te krijgen in het ontstaan en aantonen van ziekten.

Ook wil men door het verrichten van wetenschappelijk onderzoek meer kennis krijgen over bepaalde behandelmethoden.

Het kan voorkomen dat men u en/of uw kind toestemming vraagt of uw kind mee mag doen aan een bepaald onderzoek, bijvoorbeeld om de werking van een nieuw geneesmiddel te toetsen. Als u en/of uw kind dat gevraagd wordt, krijgt u en/of uw kind eerst informatie over het onderzoek. U en/of uw kind beslist zelf of uw kind al dan niet aan een onderzoek meedoet.

Uitgebreide informatie over wetenschappelijk onderzoek kunt u vinden in de folder 'Wetenschappelijk onderzoek bij patiënten'. Deze folder is beschikbaar op iedere afdeling en polikliniek waar wetenschappelijk onderzoek bij patiënten kan plaatsvinden.

Aansprakelijkstelling

Soms gaat een klacht vergezeld van een aansprakelijkstelling over zaak- en/of personenschade. Deze dient gericht te zijn aan de Raad van Bestuur. Dit kan alleen schriftelijk. De klachtenfunctionaris behandelt de aansprakelijkstelling namens de Raad van Bestuur en legt deze voor aan de schadeverzekeraar. Als de afwikkeling van een schadeclaim over zaak- en/of personenschade – tot een bedrag van € 5.000 - niet naar tevredenheid verloopt, heeft u in bepaalde gevallen de mogelijkheid om de geschillencommissie claims in te schakelen. Meer informatie hierover vindt u in een speciale folder die u op het informatiecentrum kunt verkrijgen.

Canisius Wilhelmina Ziekenhuis
Raad van Bestuur C21-01
Postbus 9015
6500 GS Nijmegen

Adres en telefoonnummers

Canisius Wilhelmina Ziekenhuis
Weg door Jonkerbos 100
6532 SZ Nijmegen
Telefoon (024) 365 76 57

Website: www.cwz.nl